

Секція фінансів і банківської справи

УДК 336.663

Кузьменко В., студентка групи 201-ЕР

Іваненко І., студентка групи 201-ЕР

Науковий керівник:

Глушко А.Д., к.е.н., доцент

Полтавський національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий стан підприємств безпосередньо залежить від раціональності організації та рівня управління оборотними активами. У цьому контексті питання класифікації оборотних активів набуває особливої актуальності, адже є базисом для створення ефективної системи управління.

В економічній науці сформовано багато підходів до виокремлення класифікаційних ознак оборотних активів. Правомірно відмітити, що, найпоширенішою, з точки зору частоти досліджень, є класифікація оборотних активів залежно від участі в кругообігу. Даний розподіл дозволяє розглядати таку важливу проблему організації оборотних активів, як раціональне розміщення їх між сферами виробництва та обігу [1].

Наступною класифікаційною ознакою, яка набула значного поширення, є класифікація за видами. На сьогоднішній день вона розглянута і доповнена багатьма зарубіжними й вітчизняними науковцями та співпадає з класифікацією за способом відбиття в балансі підприємства.

При плануванні відповідних матеріальних або фінансових потоків на підприємствах використовується класифікація оборотних активів за формами функціонування у конкретному періоді часу та за ступенем керованості.

Однією з найвагоміших та водночас найсуперечливіших класифікаційних ознак оборотних активів є фінансові джерела формування. Саме суперечливість виникає як в проблемі їх поділу, так і в різному формулюванні назви ознаки класифікації. Важливість же такої класифікаційної ознаки активів зумовлена тим, що в сучасній як теорії, так і практиці управління показник чистих активів широко використовується і дозволяє робити висновки про реальну вартість підприємства [2].

З метою визначення реальної вартості чистих активів при обліку та аналізі оборотні активи диференціюють за ступенем використання.

У сучасній економічній науці, враховуючи реалії сьогодення, підходи до класифікації оборотних активів розширюються та змінюються. Низкою вчених обґрунтовано необхідність удосконалення класифікації оборотних активів в залежності від ступеню ліквідності і ризику, що дозволить виявити якісний склад оборотних активів та уточнення показників окремих груп, зокрема, розукрупнення дебіторської заборгованості, дозволить скоротити питому вагу сумнівної дебіторської заборгованості, наявність якої створює загрозу фінансової стійкості підприємства [3].

В умовах посилення глобалізаційних процесів, зовнішніх і внутрішніх загроз, зростання вимог до управління, актуальності набуває нова для вітчизняної науки та практики класифікація за критеріями ризиків та за ступенем захищеності від інфляції. Акцент саме на такому диференціюванні дасть змогу проаналізувати, чи зможе вижити підприємство в період зростання інфляційних процесів або неповернення дебіторської заборгованості.

Зазначимо, що при класифікації оборотних активів за рівнем ризику береться до уваги фінансовий ризик, тобто ризик втрати ліквідності. Проаналізувавши позиції вітчизняних науковців по цій класифікаційній ознаці оборотних активів, можна зробити висновок, що всі категорії ризику можна звести до трьох градацій: виправданий ризик, підвищений ризик та неприпустимий [2].

З метою запобігання кризовим ситуаціям правомірно здійснювати класифікацію не тільки за ступенем ризику, а й за видами ризиків, притаманним різним складовим елементам оборотних активів. Так, товарні запаси схильні до ризиків можливої нереалізації та природних втрат; дебіторська заборгованість – до ризиків неповернення боргів; грошові кошти та їх еквіваленти втрачають свою цінність за рахунок інфляції.

З огляду на високий рівень інфляційних процесів, який характерний для економіки України в останній період, цікавою представляється класифікація оборотних активів за ступенем захищеності від інфляції. Низка авторів, пропонують класифікувати оборотні активи, поділяючи їх в залежності від інфляційної захищеності на: активи, захищені від інфляційного знецінення (матеріальні оборотні активи, захищена дебіторська заборгованість, ефективні фінансові інвестиції, валютні кошти) та активи, не захищені від інфляції (грошові кошти в національній валюті, незахищена дебіторська заборгованість, неефективні фінансові інвестиції). Зазначені науковці правильно виділили класифікаційну ознаку, адже вона є умовною, тому що прямо не піддаються впливу інфляції лише активи, які виробляються на підприємстві, а найбільш прямий вплив має інфляція на знецінення грошових коштів [4].

В умовах антикризового управління оборотними активами виникає потреба диференціювання їх елементів за рівнем прибутковості. Важливість даного класифікаційного критерію зумовлена тим, що облік активів за рівнем прибутковості характеризує економічну ефективність їх використання та дає змогу спрогнозувати рентабельність активів підприємства [5].

Таким чином, економічно обґрунтована класифікація оборотних активів має не тільки наукове, а й прикладне значення. Адже є передумовою ефективної організації бухгалтерського обліку, здатності оперативного аналізу, аудиту – тобто основних джерел інформаційного забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень на підприємстві в сучасних економічних умовах.

Література

1. *Поддєрьогін Л.Д. та ін. Фінанси підприємств: підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін / А. М. Поддєрьогін М. Д. Білик, Л.Д. та ін. Буряк. – 6-ге вид., перероб. і доп. – Київ : КНЕУ, 2006. – 552с.*
2. *Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства // Є.О. Донін / Економіка і організація управління. - №1(29). – 2018. – с. 74-85.*
3. *Никонович Г. І. Аналіз і контроль оборотних активів торговельних підприємств: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / Г.І. Никонович. – Київ, 2007. – 18 с.*
4. *Сікора, І. Особливості оцінки оборотних активів на виробничих підприємствах [Текст] / І. Сікора // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 9. – С. 13–18.*
5. *Дядюк М. А., Васильєва В. В. Оборотні активи як об'єкт управління у процесі розробки та прийняття господарських рішень / М. А. Дядюк, В. В. Васильєва // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 1(1). - С. 263- 271.*